

**WDRAŻANIE INWESTYCJI KRAJOWEGO
PLANU ODBUDOWY ZGODNIE Z ZASADĄ
„NIE CZYŃ POWAŻNYCH SZKÓD”**

**Ogólne Wsparcie Techniczne dla realizacji Krajowego Planu Odbudowy
i Zwiększenia Odporności Polski**

Szkolenie dla Województwa Pomorskiego

14.09.2023

AGENDA

- 1 10:00 – 10:10 Wprowadzenie
- 2 10:10 – 10:50 Ramy prawne i wyjaśnienie zasady DNSH
- 3 10:50 – 11:10 Zasada DNSH w KPO i Decyzji Wykonawczej Rady (CID)
- 4 11:10 – 11:20 Dyskusja
- 5 11:20 – 11:40 Przerwa
- 6 11:40 – 12:40 Praktyczne zastosowanie zasady „nie czyn poważnych szkód”
- 7 12:40 – 12:55 Dyskusja
- 8 12:55 – 13:00 Podsumowanie i zakończenie

Zasada „nie czyń poważnych szkód” „Do No Significant Harm” (DNSH)

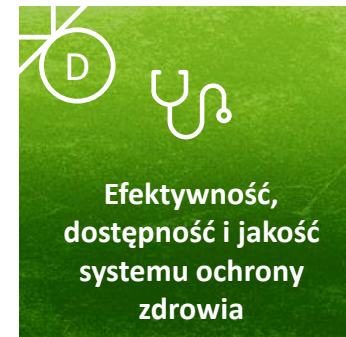

Ramy prawne dla DNSH

Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności
(Recovery and Resilience Facility – RRF)

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

co najmniej 37% środków RRF na reformy i inwestycje wspierające cele klimatyczne

Wsparcie wyłącznie działań zgodnych z zasadą „nie czyni poważnych szkód” – art. 5 (2) rozporządzenia RRF ⁽¹⁾

Ramy prawne dla DNSH

6 celów środowiskowych (*art. 9*)

co stanowi poważne szkody dla celów środowiskowych (*art. 17*)

ZASADA DNSH

6 celów środowiskowych

Łagodzenie zmian klimatu

Adaptacja do zmian klimatu

**Zrównoważone wykorzystanie
i ochrona zasobów wodnych
i morskich**

**Przejście na gospodarkę
o obiegu zamkniętym**

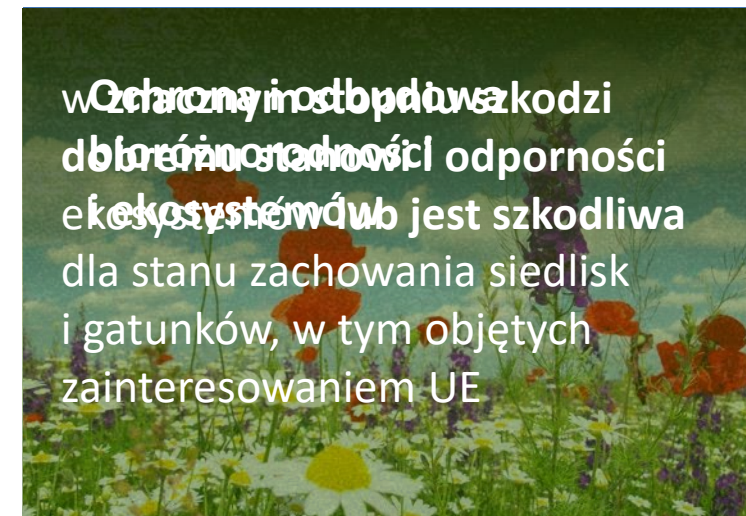
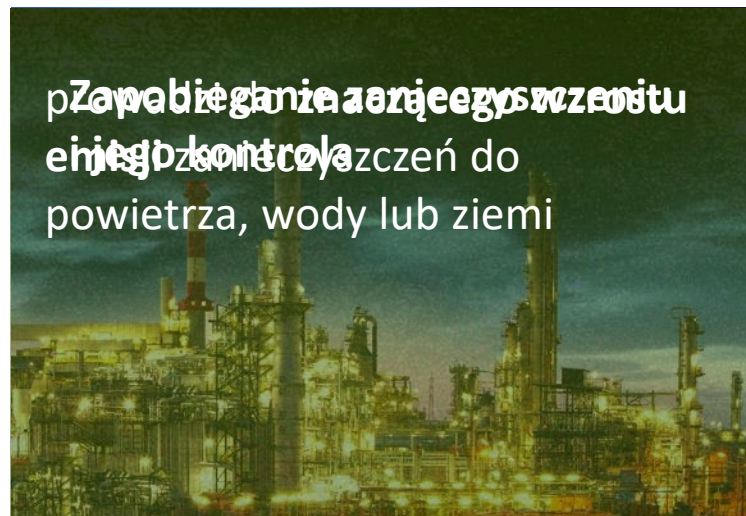
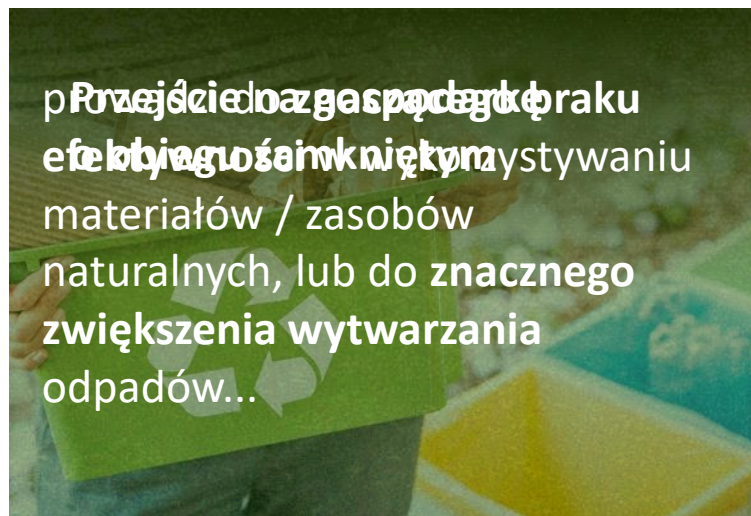
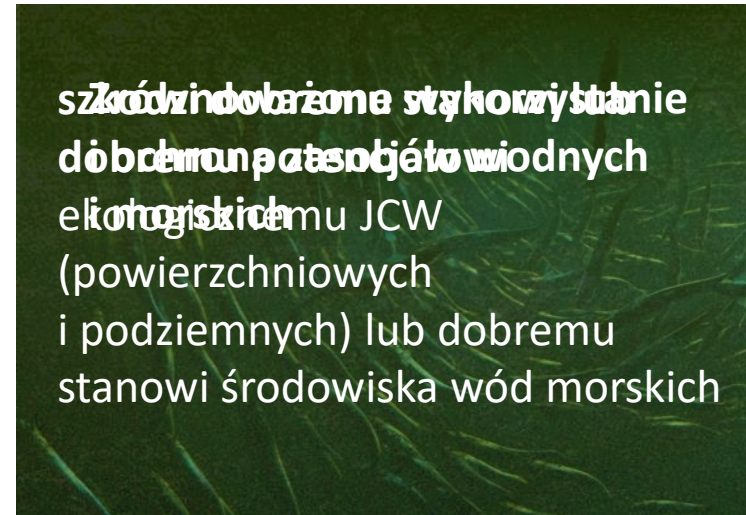
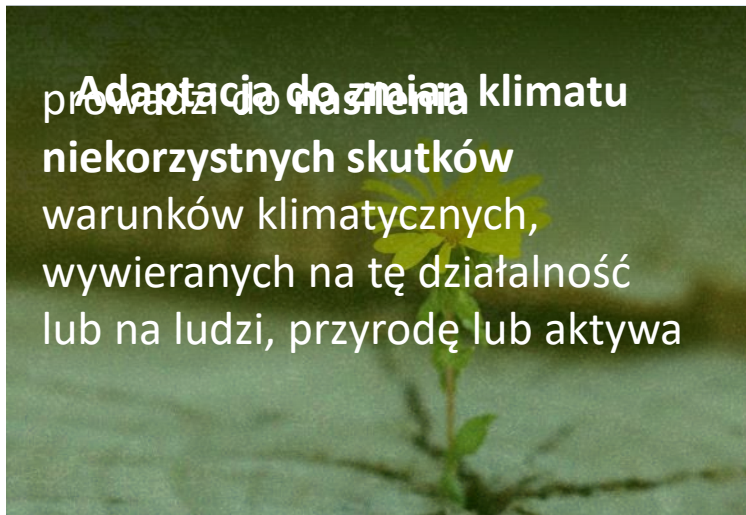
**Zapobieganie zanieczyszczeniu
i jego kontrola**

**Ochrona i odbudowa
bioróżnorodności
i ekosystemów**

ZASADA DNSH

Poważne szkody dla 6 celów środowiskowych

Dokumenty prawne i normatywne związane z zasadą DNSH

Rozporządzenia delegowane do taksonomii UE

Etap I
podejście uproszczone

Etap II
merytoryczna ocena

- Instrument RRF
- Krajowy Plan Odbudowy
- Kamienie milowe i cele

- Rozporządzenie ogólne
- Rozporządzenie EFRR i FS
- Rozporządzenie FST
- Nota KE
- Programy (FENIKS, FE...)

Akty delegowane do Taksonomii UE

Rozporządzenie delegowane do taksonomii UE ⁽²⁾

określa techniczne kryteria kwalifikacji działalności jako wnoszącej istotny wkład w:

- łagodzenie zmian klimatu (załącznik 1)
- adaptację do zmian klimatu (załącznik 2)

oraz czy nie wyrządza ona poważnych szkód względem pozostałych celów środowiskowych (zasada DNSH)

Rozporządzenie delegowane zmieniające ⁽³⁾

- energetyka jądrowa
- wytwarzanie energii z gazu

Rozporządzenie delegowane dotyczące pozostałych 4 celów środowiskowych (projekt z dnia 27.6.2023 r.) ⁽⁴⁾

określa techniczne kryteria kwalifikacji działalności jako wnoszącej istotny wkład w:

- zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich (załącznik 1)
- przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym (załącznik 2)
- zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrolę (załącznik 3)
- ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów (załącznik 4)
- oraz czy nie wyrządza ona poważnych szkód względem pozostałych celów środowiskowych (zasada DNSH)

Akty delegowane do Taksonomii UE

Rozporządzenie delegowane do taksonomii UE

Załącznik 1 (Łagodzenie zmian klimatu) i 2 (Adaptacja do zmian klimatu):

1. **Leśnictwo**
2. **Działalność w zakresie ochrony i odbudowy środowiska**
3. **Przetwórstwo przemysłowe**
4. **Energetyka**
5. **Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz remediacja**
6. **Transport**
7. **Budownictwo i działalność związana z obsługą rynku nieruchomości**
8. **Informacja i komunikacja**
9. **Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna**
10. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
11. Edukacja
12. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
13. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

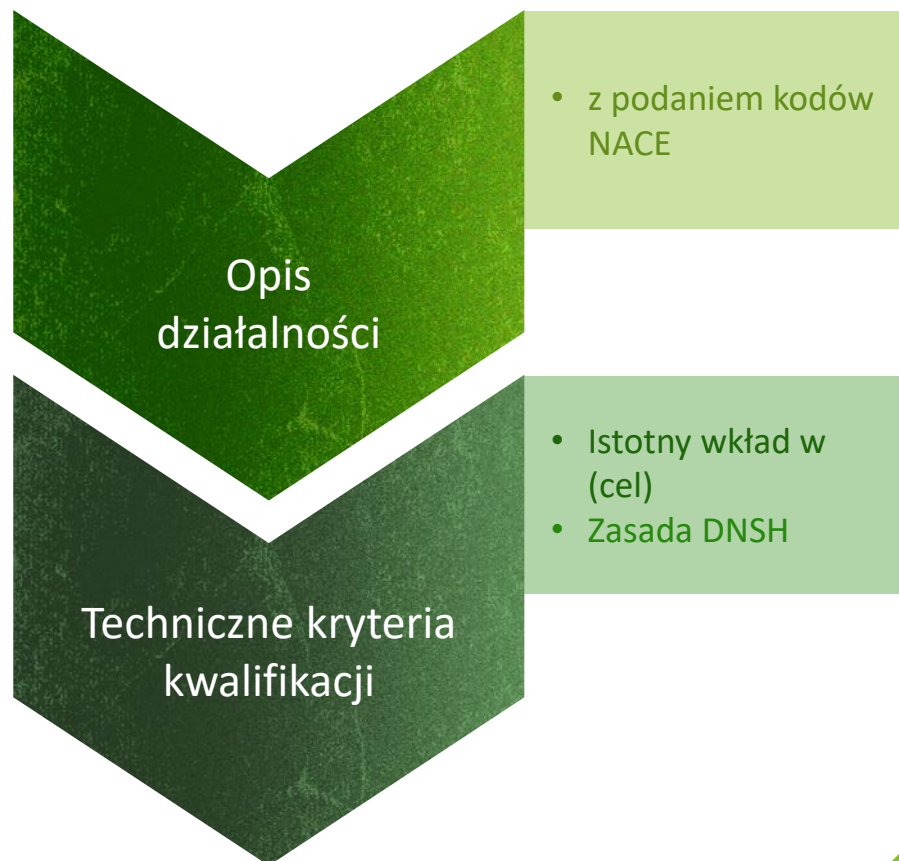
Dodatki do załącznika 1: A, B, C, D, E

Dodatki do załącznika 2: A, B, C, D

Akty delegowane do Taksonomii UE

Rozporządzenie delegowane do taksonomii UE

7. Budownictwo i działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

7.1. Budowa nowych budynków

Opis działalności

Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych poprzez zgromadzenie środków finansowych, technicznych i fizycznych w celu realizacji projektów budynków przeznaczonych do późniejszej sprzedaży, a także roboty budowlane związane ze wznoszeniem kompletnych budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, na własny rachunek do sprzedaży bądź na podstawie wynagrodzenia lub umowy.

Rodzaje działalności gospodarczej należące do tej kategorii mogą być powiązane z szeregiem kodów NACE, w szczególności F41.1 i F41.2, w tym również działalności objęte kodem F43 zgodnie ze statystyczną klasyfikacją działalności gospodarczej ustanowioną rozporządzeniem (WE) nr 1893/2006.

Techniczne kryteria kwalifikacji

Istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu

Budowa nowych budynków, w przypadku których:

1. Zapotrzebowanie na energię pierwotną (PED) ⁽²⁸¹⁾, decydujące o charakterystyce energetycznej budynku osiągniętej w wyniku robót budowlanych, jest przynajmniej o 10 % mniejsze niż próg określony w odniesieniu do wymagań dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii w środkach krajowych wdrażających dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE ⁽²⁸²⁾. Świadectwem charakterystyki energetycznej budynku jest powykonawcze świadectwo charakterystyki energetycznej.
2. W przypadku budynków o powierzchni przekraczającej 5 000 m² ⁽²⁸³⁾, po ukończeniu, budynek wzniesiony w ramach robót budowlanych poddawany jest badaniom szczelności powietrznej i integralności cieplnej ⁽²⁸⁴⁾, a inwestorów i klientów informuje się o wszystkich odchyleniach od poziomów określonych w charakterystyce na etapie projektu lub wadach przegród zewnętrznych. Alternatywnie w przypadku gdy podczas procesu budowy wprowadzono solidne i identyfikowalne procedury kontroli jakości jest to możliwe jako alternatywa w stosunku do badania integralności cieplnej.
3. W przypadku budynków o powierzchni przekraczającej 5 000 m² ⁽²⁸⁵⁾ oblicza się współczynnik globalnego ocieplenia ⁽²⁸⁶⁾ w cyklu życia budynku wzniesionego w ramach robót budowlanych w odniesieniu do poszczególnych etapów cyklu życia oraz przedstawia się go inwestorom i klientom na żądanie.

Akty delegowane do Taksonomii UE

Rozporządzenie delegowane do taksonomii UE

Zasada DNSH

w załączniku 1
dla celów 2-6

w załączniku 2
dla celów 1,3-6

7.1. Budowa nowych budynków

Zasada „nie czynić poważnych szkód”

(1) Łagodzenie zmiany klimatu	Budynek nie jest przeznaczony do wydobycia, magazynowania, transportu lub produkcji paliw kopalnych. Zapotrzebowanie na energię pierwotną (PED) ⁽⁵⁷¹⁾ , decydujące o charakterystyce energetycznej budynku osiągniętej w wyniku robót budowlanych nie przekracza progu określonego w odniesieniu do wymagań dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii w przepisach krajowych wdrażających dyrektywę 2010/31/UE. Świadectwem charakterystyki energetycznej budynku jest powykonawcze świadectwo charakterystyki energetycznej.
(3) Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Z wyjątkiem instalacji w lokalach mieszkalnych w przypadku zainstalowanych następujących urządzeń związanych z wodą zużycie wody jest potwierdzone kartą charakterystyki produktu, certyfikatem budynku lub obowiązującym w Unii oznakowaniem produktu, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w dodatku E do załącznika I do niniejszego rozporządzenia: a) maksymalny przepływ wody w kranach umywalek i kranach zlewów wynosi 6 litrów/min; b) maksymalny przepływ wody w prysznicach wynosi 8 litrów/min;

Akty delegowane do Taksonomii UE

Rozporządzenie delegowane do taksonomii UE

CEL ŚRODOWISKOWY

WYMAGANIA DNSH (ogólna charakterystyka)

Łagodzenie zmian klimatu

działalność ta nie jest prowadzona w celach wydobycia, magazynowania, transportu, produkcji lub wykorzystania paliw kopalnych;
spełnia wymogi dotyczące ograniczania emisji GHG;
nie prowadzi do dodatkowych względnych emisji GHG;
bezpośrednie emisje GHG wynikające z działalności nie przekraczają odpowiednich progów ilościowych

Adaptacja do zmian klimatu

przeprowadzenie szczegółowej oceny ryzyka związanego z klimatem i narażenia na to ryzyko, proporcjonalnej do skali działalności i oczekiwanego okresu jej prowadzenia;
wdrożenie rozwiązań w zakresie adaptacji;
zapewnienie spójności z lokalnymi, sektorowymi strategiami i planami adaptacji

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich

identyfikacja i eliminowanie ryzyka w zakresie degradacji środowiska zgodnie z planem zarządzania dotyczącym wykorzystywania i ochrony wód;
oszczędne korzystanie z zasobów wodnych

Akty delegowane do Taksonomii UE

Rozporządzenie delegowane do taksonomii UE

CEL ŚRODOWISKOWY

WYMAGANIA DNSH (ogólna charakterystyka)

Przejście na GOZ

dostosowane do konkretnych sektorów w celu zapewnienia, aby:

- działalność gospodarcza nie prowadziła do nieefektywnego wykorzystania zasobów,
- postępowanie z odpadami zgodnie z hierarchią: UNIKANIE wytwarzania, OGRANICZENIE powstawania, ZAGOSPODAROWANIE, w ostateczności UTYLIZACJA

Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola

zależne od specyfiki sektorów, odnoszą się do najlepszych dostępnych technik

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

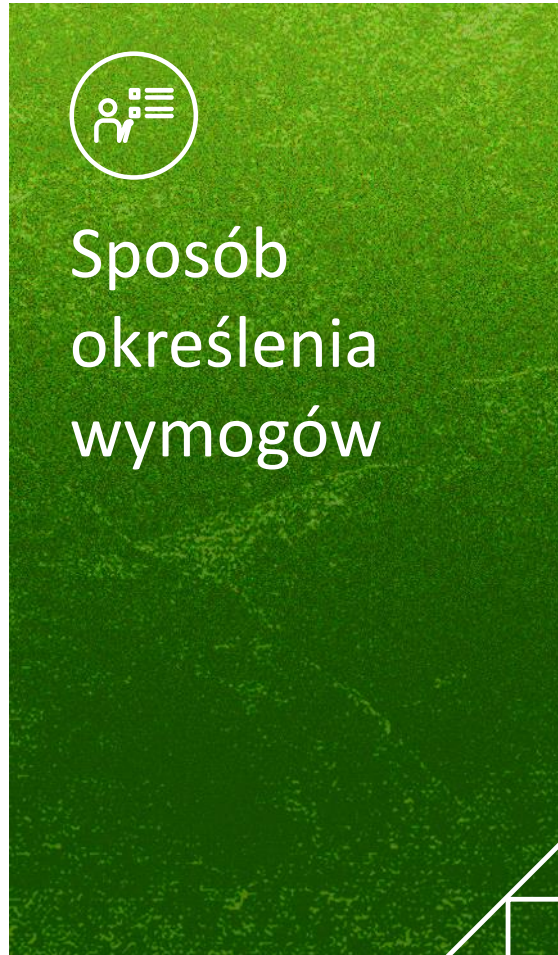
przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko lub innej oceny i wdrażanie wniosków z takich ocen, a w przypadku braku wymogu przeprowadzenia oceny, zapewnienie, aby działalność nie prowadziła do:

- niepokojenja, połowu lub zabijania gatunków prawnie chronionych
- pogorszenia stanu siedlisk chronionych prawem

Akty delegowane do Taksonomii UE

Rozporządzenie delegowane do taksonomii UE

1

Progi ilościowe lub minimalny wymóg

np. masa emitowanego CO_{2eq} na jednostkę masy produktu

2

Względna poprawa

np. efektywności wyrażona w % (względem pewnego poziomu odniesienia)

3

Zestaw jakościowych wymogów środowiskowych

np. wynikające z prawa OŚ

4

Wymogi dotyczące procedury lub oparte na praktyce

np. procedury oceny oddziaływania na środowisko

5

Dokładny opis charakteru samej działalności gospodarczej,

w przypadku, gdy taka działalność, ze względu na swój charakter, może wnieść istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu

Akty delegowane do Taksonomii UE

ZAŁĄCZNIK 1

A OGÓLNE KRYTERIA dot. nieczynienia poważnych szkód względem **adaptacji do zmian klimatu**

ZAŁĄCZNIK 2

A klasyfikacja **zagrożeń związanych z klimatem**

DODATKI

OGÓLNE KRYTERIA dot. nieczynienia poważnych szkód względem

B zrównoważonego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych i morskich

C zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów

D ochrony i odbudowy **bioróżnorodności i ekosystemów**

E Specyfikacja techniczna urządzeń związanych z wodą

Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady DNSH

Zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym RRF ocena planów odbudowy i zwiększania odporności powinna zapewnić, aby każdy środek (tj. każda reforma i inwestycja) w ramach planu był zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód”

Aby pomóc państwom członkowskim w opracowaniu planów odbudowy i zwiększania odporności, KE przygotowała Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady „nie czyn poważnych szkód”.

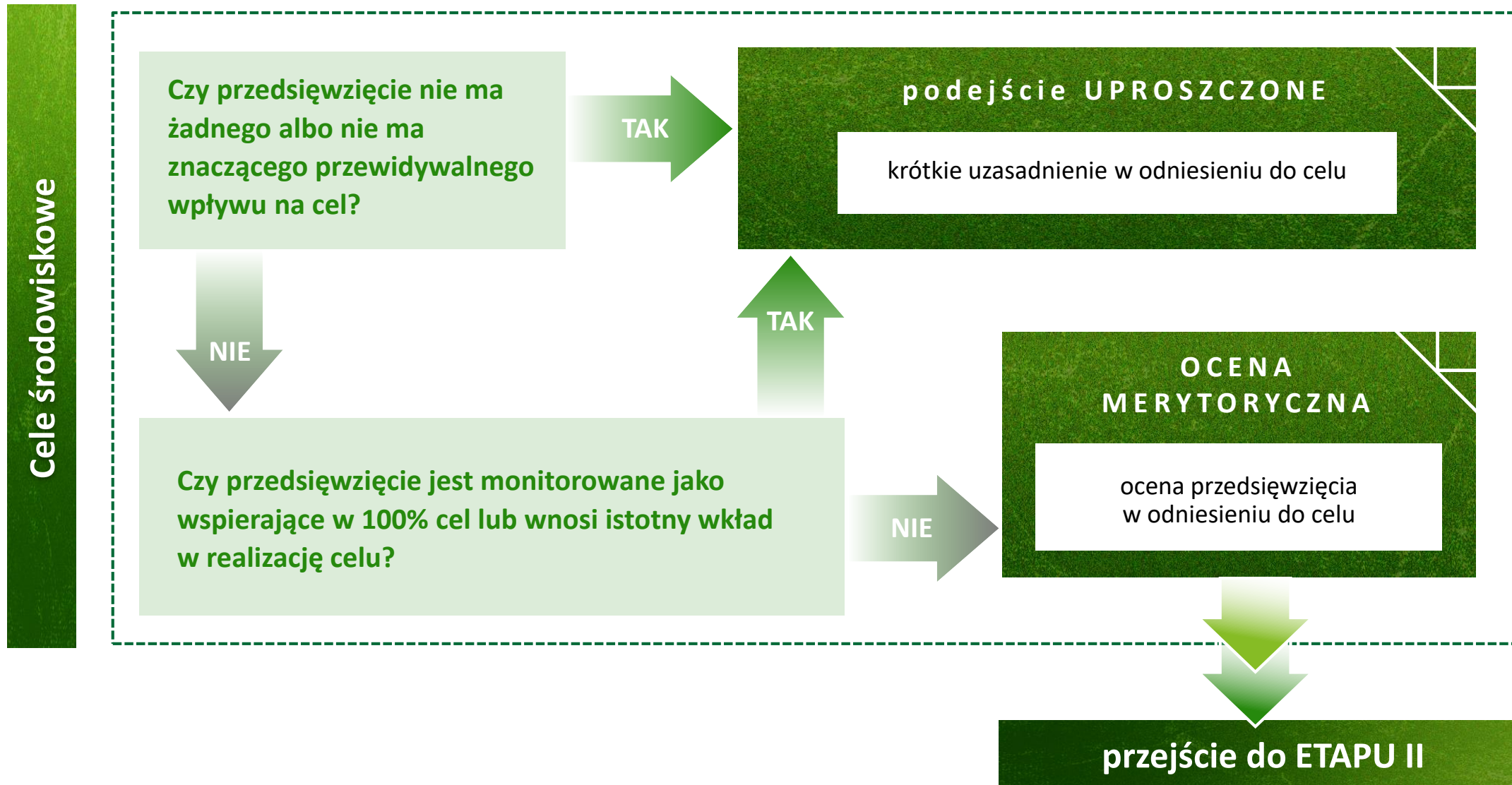
Wytyczne mają na celu wyjaśnienie znaczenia zasady „nie czyn poważnych szkód” i sposobu jej stosowania w kontekście RRF, a także sposobu, w jaki można wykazać, że środki proponowane w planie odbudowy i zwiększania odporności są zgodne z tą zasadą.

Oceny zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” nie należy przeprowadzać na poziomie planu, lecz na poziomie środków (reform, inwestycji)

Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady DNSH

ETAP I

Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady DNSH

KROK 1

Wskazanie, które z celów środowiskowych wymagają merytorycznej oceny

Cel	TAK	NIE	Uzasadnienie gdy wybrano „NIE”
	✗		
		✗	
		✗	
		✗	
		✗	
	✗		

KROK 2

Odpowiedzi na pytania szczegółowe

Cel	Pytanie szczegółowe	NIE	Szczegółowe wyjaśnienie
	Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	✗	
			
			
			
			
	Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	✗	

KROK 3

Szczegółowe wyjaśnienia oparte na dowodach

Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady DNSH

Zgodność przedsięwzięcia z prawem krajowym w zakresie ochrony środowiska jest warunkiem koniecznym, ale nie wystarczającym dla zapewnienia zgodności z zasadą DNSH

Zakres OoŚ nie odpowiada w pełni wszystkim wymogom zawartym w art. 17 rozporządzenia w sprawie taksonomii (w szczególności dotyczy to celów klimatycznych oraz GOZ)

Skorzystanie z Technicznych kryteriów kwalifikacji nie jest wymogiem prawnym i należy rozważyć ich zastosowanie indywidualnie w odniesieniu do danego przedsięwzięcia. Można również korzystać z projektów aktów delegowanych

Ocena DNSH (ocena ex-ante)

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY

Reformy

1. Kamienie milowe

Inwestycje

1. Kamienie milowe
2. wartości docelowe

Decyzja Wykonawcza Rady i Ustalenia Operacyjne a DNSH

Decyzja Wykonawcza Rady (CID)

1

Decyzja wykonawcza Rady w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Polski

2

Załącznik do decyzji wykonawczej Rady

- część opisowa i tabelaryczna
- dodatkowe zabezpieczenia dla spełnienia zasady DNSH

Ustalenia operacyjne

1

ew. dodatkowe zabezpieczenia dla spełnienia zasady DNSH

<https://www.gov.pl/web/planodbudowy/o-kpo>

Decyzja Wykonawcza Rady i Ustalenia Operacyjne a DNSH

1

Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie spełnienia zasady DNSH

2

KE w szczególności będzie oceniać zgodność z zasadą DNSH reform i inwestycji, w przypadku których odnośne wymaganie zostało zapisane w decyzji CID

3

Państwa członkowskie mogą opierać się w celu zapewnienia zgodności z zasadą DNSH na kryteriach taksonomicznych, zgodnie z Wytycznymi technicznymi dotyczącymi stosowania zasady DNSH

4

Gdzie należy szukać w decyzji CID odniesienia do zasady DNSH?

- w opisie komponentu
- w opisie środka (reformy, inwestycji)
- w opisie kamieni milowych
- w opisie wartości docelowych

Decyzja Wykonawcza Rady i Ustalenia Operacyjne a DNSH

Przykładowe odniesienia do zasady DNSH

KAMIENIE MILOWE

- bezpośrednio odniesienie do zasady DNSH
- wykluczenia określonych rodzajów działalności

WARTOŚCI DOCELOWE

- produkcja wodoru 3 Mg CO_{2eq}/Mg H₂
- 70% odpadów budowlanych gotowych do ponownego użycia, recyklingu i poddania innym metodom odzysku

To nie jest zasada DNSH tylko istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu

WARTOŚCI DOCELOWE

- zużycie energii o 20% niższe niż NZEB
- 30% oszczędności energii pierwotnej

DECYZJA WYKONAWCZA RADY (część opisowa)

B3.5.1 Inwestycje w energooszczędne mieszkania dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach

Celem inwestycji jest zwiększenie podaży energooszczędnych mieszkań dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach.

W ramach inwestycji wspierane będzie tworzenie lokali mieszkalnych wchodzących w skład zasobu nieruchomości mieszkalnych gminy, mieszkań chronionych, obiektów zakwaterowania, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych miejsc noclegowych oraz udział gminy lub związku międzygminnego w przedsięwzięciu innego inwestora, polegającym na tworzeniu lokali mieszkalnych na wynajem dla osób o niskich dochodach, których nie stać na mieszkanie na rynku prywatnym.

Realizowane będą inwestycje polegające na budowie niskoemisyjnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych z wykorzystaniem instalacji opartych na OZE (w tym w szczególności paneli fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych) oraz innych „zielonych” rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną budynków. Zużycie energii w budynkach objętych wsparciem będzie o 20 % niższe niż minimalny standard charakterystyki energetycznej (budynek o niemal zerowym zużyciu energii) dla nowych budynków.

Inwestycja zostanie zakończona do dnia 30 czerwca 2026 r.

DECYZJA WYKONAWCZA RADY (część tabelaryczna)

B3.5.1 Inwestycje w energooszczędne mieszkania dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach

Wskaźnik szczegółowy

„mieszkania będą budowane zgodnie z normą efektywności energetycznej o 20% bardziej ambitną niż minimalna norma efektywności energetycznej obowiązująca w Polsce (norma dotycząca budynków o niemal zerowym zużyciu energii).”

Ogólna zgodność z DNSH

„Środek ten nie spowoduje poważnych szkód dla celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852, biorąc pod uwagę opis środka i działań ograniczających ryzyko w planie odbudowy i zwiększenia odporności zgodnie z wytycznymi technicznymi dotyczącymi stosowania zasady „nie czynić poważnych szkód” (2021/C 58/01).”

Zgodność z prawem

„W przypadku gdy nowa działalność budowlana jest prowadzona na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej lub w ich pobliżu (uwzględniając sieć obszarów Natura 2000, miejsca światowego dziedzictwa UNESCO i obszary o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również inne obszary chronione) należy zapewnić zgodność z przepisami art. 6 ust. 3 i art. 12 dyrektywy siedliskowej oraz art. 5 dyrektywy ptasiej, przy czym w przypadkach wymaganych zgodnie z przepisami dyrektywy w sprawie ooś należy przeprowadzić ocenę oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub kontrolę.”

Kluczowe dokumenty dla wdrażania KPO zgodnie z DNSH

Dokumenty istotne przy wdrażaniu reform i inwestycji KPO zgodnie z zasadą DNSH:

KPO

Decyzja CID

Ocena DNSH

Ustalenia operacyjne

oraz

Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady DNSH

Rozporządzenia delegowane (Techniczne kryteria kwalifikacji)

DYSKUSJA

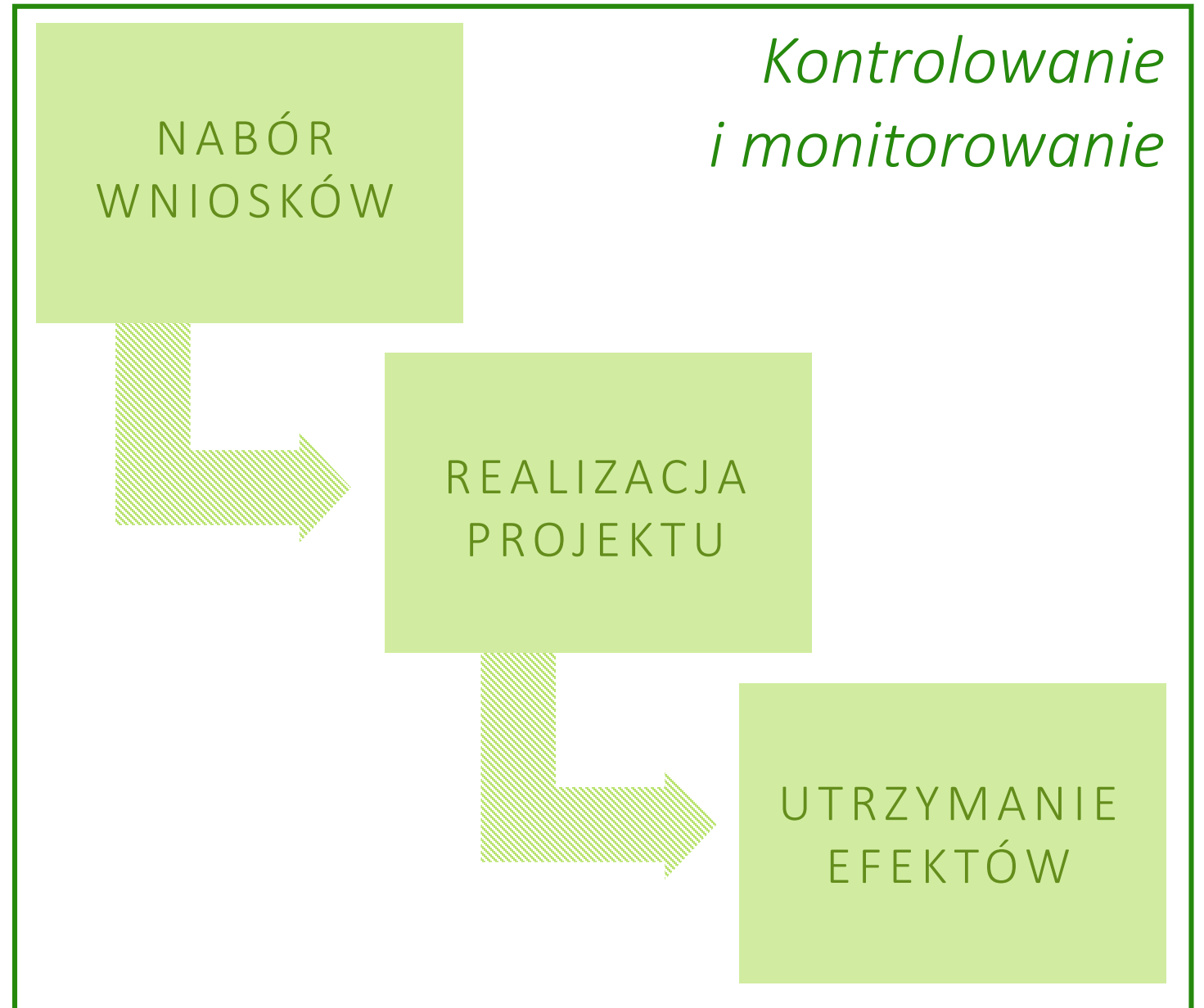

Praktyczne zastosowanie zasady „nie czynić poważnych szkód”

Spełnienie zasady
DNSH
w procesie wdrażania
inwestycji KPO

NABÓR WNIOSKÓW

01. Kryteria wyboru projektów
02. Dokumentacja dowodowa
03. Wniosek o objęcie przedsięwzięcia wsparciem

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

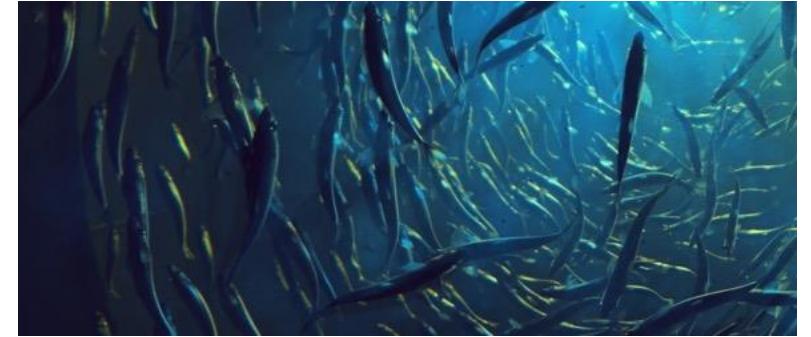
dla spełnienia zasady DNSH

Kryteria techniczne

- ▶ kryteria ilościowe lub jakościowe dot. spełnienia zasady DNSH (wynikające z decyzji CID, Ustaleń Operacyjnych, oceny DNSH KPO; Rozporządzenia delegowanego do taksonomii UE, Wytycznych technicznych dotyczących stosowania zasady DNSH)

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

Spełnienie Technicznych kryteriów kwalifikacji (określonych w rozporządzeniu delegowanym do taksonomii UE) w sekcji „Zasada DNSH”, w odniesieniu do danej inwestycji, **jest warunkiem niekoniecznym, ale wystarczającym dla spełnienia zasady DNSH.**

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

dla spełnienia zasady DNSH

Tylko wybrane
inwestycje mają
odniesienie do DNSH
w decyzji CID

- ▶ ogólne – zgodność z zasadą DNSH
- ▶ zgodność z przepisami unijnymi i krajowymi dot. ochrony środowiska
- ▶ zgodność poprzez wskaźniki
- ▶ zgodność poprzez wykluczenia

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

dla spełnienia zasady DNSH

Zgodność na poziomie ogólnym z zasadą DNSH

- A1.2.1. Inwestycje dla przedsiębiorstw w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z dywersyfikacją działalności
- A2.5.2. Inwestycje na rzecz utworzenia modelowego centrum wsparcia sektora kreatywnego
- A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenie się przez całe życie
- B3.3.1. Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich
- C2.1.2. Wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w przenośne urządzenia multimedialne - inwestycje związane ze spełnieniem minimalnych standardów wyposażenia
- C2.2.1. Wyposażenie szkół/instytucji w odpowiednie urządzenia i infrastrukturę ICT w celu poprawy ogólnych wyników systemów edukacji
- E2.1.2. Pasażerski tabor kolejowy
- E2.1.3. Projekty intermodalne

Wymaganie z CID

„Inwestycja będzie zgodna z wymogami określonymi w wytycznych technicznych dotyczących stosowania zasady „nie czynić poważnych szkód” (2021/C 58/01).”

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

dla spełnienia zasady DNSH

Zgodność z zasadą DNSH poprzez **zgodność z przepisami prawa**

- B1.2.1. Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych
- B3.4.1. Inwestycje na rzecz kompleksowej zielonej transformacji miast
- B3.5.1 Inwestycje w energooszczędne mieszkania dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach
- E1.1.1. Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej

Wymaganie z CID

Wybierane tylko tych działań, które są zgodne z odpowiednimi unijnymi i krajowymi przepisami dotyczącymi ochrony środowiska

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

dla spełnienia zasady DNSH

Zgodność z zasadą DNSH poprzez **wskaźniki**

KOD	Inwestycja	Rodzaj wskaźnika
A1.2.2.	Wsparcie przygotowania terenów inwestycyjnych pod potrzeby inwestycji o kluczowym znaczeniu dla gospodarki	70% odpadów gotowych do recyklingu
A1.4.1.	Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu	pojazdy bezemisyjne (< 1 g CO ₂ /km) i niskoemisyjne (< 1/2 wartości odniesienia emisji CO ₂)
B1.1.1.	Inwestycje w źródła ciepła w systemach ciepłowniczych	emisja ≤250 g CO ₂ /kWh wytworzonej energii
B1.1.2.	Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych	30% oszczędności energii pierwotnej; 70% odpadów gotowych do recyklingu; kotle gazowe udział ≤ 40% wszystkich wymienianych
B1.1.3.	Termomodernizacja szkół	30% oszczędności energii pierwotnej; kotle gazowe udział ≤ 20% wszystkich wymienianych
B3.5.1.	Inwestycje w energooszczędne mieszkania dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach	20% większa efektywność energetyczna niż minimalna norma
C1.1.1.	Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego Internetu na obszarach białych plam	70% odpadów gotowych do recyklingu
C1.2.1.	Wzmocnienie potencjału komercyjnych inwestycji w nowoczesne sieci łączności elektronicznej	70% odpadów gotowych do recyklingu

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

dla spełnienia zasady DNSH

Zgodność z zasadą DNSH poprzez **wykluczenia**

- A1.2.2. Wsparcie przygotowania terenów inwestycyjnych pod potrzeby inwestycji o kluczowym znaczeniu dla gospodarki
- A2.2.1. Inwestycje we wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z GOZ
- A2.4.1. Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego
- B1.2.1. Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych
- B3.4.1. Inwestycje na rzecz kompleksowej zielonej transformacji miast
- E1.1.1. Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej

Wykluczenia

Kryteria kwalifikacji projektów **mają wykluczać działania:**

- związane z paliwami kopalnymi, w tym zastosowaniem niższego szczebla;
- mieszczące się w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) prowadzące do osiągnięcia prognozowanych emisji gazów cieplarnianych nie niższych niż odpowiednie wskaźniki emisyjności;
- związane ze składowiskami odpadów, spalarniami i zakładami mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów;
- związane z długoterminowym unieszkodliwianiem odpadów, które może szkodzić środowisku naturalnemu.

STUDIUM PRZYPADKU: Budynki

Łagodzenie zmian klimatu

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych

- ▶ Charakterystyka energetyczna budynków
- ▶ Zapotrzebowanie na energię pierwotną – wymagania ilościowe

Rodzaje działań

- ▶ Budowa nowych budynków

Przykłady inwestycji z KPO

- ▶ B3.5.1 Inwestycje w energooszczędne mieszkania
- ▶ A1.4.1 Centra magazynowo dystrybucyjne
- ▶ A3.1.1 Branżowe centra umiejętności

BUDOWA NOWYCH BUDYNKÓW (3 progi)

01. Wymaganie DNSH (TKK):

Zapotrzebowanie na energię pierwotną (PED), decydujące o charakterystyce energetycznej budynku osiągniętej w wyniku robót budowlanych, **nie przekracza progu określonego w odniesieniu do wymagań dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii** w środkach krajowych wdrażających dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE.

PRZYKŁAD:

Wg przepisów krajowych (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie)

rodzaj budynku	zapotrzebowanie na energię [kWh/m ² /rok]	inwestycje w KPO
mieszkalny wielorodzinny	≤ 65	B3.5.1
gospodarczy, magazynowy lub produkcyjny	≤ 70	A1.4.1
użyteczności publicznej	≤ 45	A3.1.1

BUDOWA NOWYCH BUDYNKÓW (3 progi)

02. Wymaganie istotnego wkładu w realizację celu (TKK):

Zapotrzebowanie na energię pierwotną (PED), decydujące o charakterystyce energetycznej budynku osiągniętej w wyniku robót budowlanych, **jest przynajmniej o 10 % mniejsze niż próg określony w odniesieniu do wymagań dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii w środkach krajowych wdrażających dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE.**

PRZYKŁAD:

Wg przepisów krajowych **budynek mieszkalny wielorodzinny** nie powinien mieć zapotrzebowania przekraczającego **65 kWh/m²/rok**.

Zgodność z TKK uzyskuje się, jeżeli zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną nie przekroczy wartości **58,5 kWh/m²/rok**.

BUDOWA NOWYCH BUDYNKÓW (3 progi)

03. Wymaganie KPO-CID (WZMOCNIONA REALIZACJA CELU – Inwestycja B3.5.1 „Energooszczędne mieszkania”):

Zapotrzebowanie na energię pierwotną (PED), decydujące o charakterystyce energetycznej budynku osiągniętej w wyniku robót budowlanych, jest przynajmniej o 20 % mniejsze niż próg określony w odniesieniu do wymagań dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii w środkach krajowych wdrażających dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE.

PRZYKŁAD:

Wg przepisów krajowych **budynek mieszkalny wielorodzinny** nie powinien mieć zapotrzebowania przekraczającego **65 kWh/m²/rok.**

Zgodność z wymaganiami KPO-CID (inwestycja B3.5.1 – „Energooszczędne mieszkania”) uzyskuje się, jeżeli zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną nie przekroczy wartości **52 kWh/m²/rok.**

Jak zweryfikować **spełnienie kryterium PED** dla budynków?

01.

Na etapie składania wniosku:

- ▶ deklaracja wnioskodawcy
- ▶ w uzasadnionych przypadkach – obliczenia projektowe

02.

Na etapie wdrażania i utrzymania efektów projektu:

- ▶ powykonawcze świadectwo charakterystyki energetycznej budynku

Gospodarka o obiegu zamkniętym

Odpady budowlane i rozbiórkowe

- ▶ % masy odpadów (innych niż niebezpieczne) gotowych do odzysku i recyklingu

Rodzaje działań

- ▶ Budowa i modernizacja budynków
- ▶ Inne inwestycje infrastrukturalne

Przykłady inwestycji z KPO

- ▶ A1.2.2. Wsparcie przygotowania terenów inwestycyjnych pod potrzeby inwestycji o kluczowym znaczeniu dla gospodarki
- ▶ B1.1.2. Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych
- ▶ B3.5.1 Inwestycje w energooszczędne mieszkania
- ▶ C1.1.1. Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego Internetu na obszarach białych plam
- ▶ C1.2.1. Wzmocnienie potencjału komercyjnych inwestycji w nowoczesne sieci łączności elektronicznej
- ▶ C3.1.1. Cyberbezpieczeństwo – CyberPL, infrastruktura przetwarzania danych oraz optymalizacja infrastruktury organów ścigania

KONTEKST FORMALNO-PRAWNY

Ustawa o odpadach (Dz.U. 2013 poz. 21 ze zm.)

Zapisy rozdziału 6a – art. 101a wprowadzają obowiązek selektywnej zbiórki odpadów budowlanych i rozbiórkowych, z podziałem co najmniej na 6 frakcji: drewno, metale, szkło, tworzywa sztuczne, gips, odpady mineralne, w tym beton, cegłę, płytki i materiały ceramiczne oraz kamienie (rozdział 6a wejdzie w życie 1.01.2025 r.)

Wymaganie DNSH (TKK):

Co najmniej 70 % (masy) innych niż niebezpieczne odpadów z budowy i rozbiórki (...) wytwarzanych na placu budowy jest gotowe do ponownego użycia, recyklingu i innych procesów odzysku materiału, takich jak wypełnianie wyrobisk z wykorzystaniem odpadów zastępujących inne materiały, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i Protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki.

BUDOWA NOWYCH BUDYNKÓW – przykład naboru wniosków w ramach inwestycji B3.5.1. Inwestycje w energooszczędne budownictwo mieszkaniowe dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach

Warunki udzielenia finansowego wsparcia

- wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP w budynku powstałym w ramach przedsięwzięcia nie przekracza 52 kWh/(m²·rok),
- przedsięwzięcie nie wyrządza poważnych szkód dla celów środowiskowych,

Do wniosku o finansowe wsparcie udzielane w ramach planu rozwojowego należy dołączyć informacje o:

- sposobie sporządzania projektu
- planowanym wykorzystaniu wyrobów budowlanych
- sporządzonej dokumentacji

które potwierdzają, że przedsięwzięcie nie będzie wyrządzać poważnych szkód dla celów środowiskowych.

<https://www.bgk.pl/programy-i-fundusze/programy/bezzwrotne-wsparcie-budownictwa-z-funduszu-doplat/#c26261>

BUDOWA NOWYCH BUDYNKÓW – przykład naboru wniosków w ramach inwestycji B3.5.1. Inwestycje w energooszczędne budownictwo mieszkaniowe dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach

Przedkładając rozliczenie, beneficjent wsparcia ma obowiązek przedłożyć:

- informacje o sposobie prowadzenia robót budowlanych, wykorzystania wyrobów budowlanych oraz sporządzenia dokumentacji, które potwierdzają, że przedsięwzięcie nie wyrządza poważnych szkód dla celów środowiskowych,
- świadectwo charakterystyki energetycznej budynku, o którym mowa w art. 3 ust. 1 i w art. 15 ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (Dz. U. z 2021 r. poz. 497).

Poradnik DNSH dla inwestorów

Informacja: Dokumenty poświadczające, że przedsięwzięcie nie wyrządza poważnych szkód dla celów środowiskowych (Grant MZG – **renowacja istniejących budynków)**

<https://www.bgk.pl/programy-i-fundusze/programy/bezzwrotne-wsparcie-budownictwa-z-funduszu-doplat/#c26261>

BUDOWA NOWYCH BUDYNKÓW	
Przygotowanie inwestycji	<ul style="list-style-type: none"> – Wyniki badań gruntów lub informacja o wynikach badań ekofizjograficznych sporządzonych na potrzeby planu miejscowego obejmującego docelową działkę – Analiza ryzyk wynikających ze zmian klimatu – Jeśli wymagane w oparciu o przepisy krajowe: ocena oddziaływania na środowisko lub analiza ryzyka degradacji środowiska związana z utrzymaniem jakości wody – Dokument wydawany przez urząd gminy lub miasta, poświadczający, że grunt spełnia wymagania z zakresu ochrony bioróżnorodności
Projektowanie	<ul style="list-style-type: none"> – Charakterystyka energetyczna budynku (w projekcie) – Jakościowe i ilościowe zestawienie materiałowe – Analiza dotycząca wpisywania się w gospodarkę o obiegu zamkniętym (możliwości w zakresie demontażu obiektu lub dostosowania budynków zgodnie z ISO 20887) – Przedmiar robót z podziałem na rodzaje wyrobów, ich ilości i masę
Prowadzenie robót	<ul style="list-style-type: none"> – Audyt przedrozbiórkowy – Wykaz odpadów i Plan segregacji odpadów – Wykaz działań skutecznie zapobiegających emisji hałasu, kurzu i zanieczyszczeń – Deklaracje właściwości użytkowych lub krajowe deklaracje właściwości użytkowych lub inne dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganych właściwości przez wyroby budowlane (dla wyrobów związanych z wodą lub zawierających substancje niebezpieczne)
Oddanie do użytkowania	<ul style="list-style-type: none"> – Świadectwo charakterystyki energetycznej – Raport z badania szczelności budynku (dla budynków o powierzchni powyżej 5000m²) – Raport z badania termowizyjnego (dla budynków o powierzchni powyżej 5000m²) – opracowanie wskazujące na przeprowadzenie oceny śladu węglowego budynku w pełnym cyklu życia (dla budynków o powierzchni powyżej 5000m²)

DOKUMENTACJA DOWODOWA

Jakiego rodzaju dokumenty dowodowe mogą być wymagane od beneficjentów?

Na jakim etapie procesu?

LP	Możliwe dokumenty dowodowe na potwierdzenie spełnienia zasady DNSH	Etap procesu, na którym mogą być wymagane
1	oświadczenia Beneficjenta potwierdzające zgodność z zasadą DNSH	Nabór wniosków
2	ekspertyzy	Nabór wniosków Realizacja projektu
3	pozwolenia środowiskowe „inwestycyjne”, prognozy OŚ, raporty OŚ, decyzje organów np. DOŚu, opinie organów	Nabór wniosków, Realizacja projektu
4	certyfikaty, karty charakterystyki, karty produktu, pozwolenia na użytkowanie, pozwolenia środowiskowe „eksploatacyjne” np. (PZ)	Utrzymanie efektów

WNIOSEK O OBJĘCIE PRZEDSIĘWZIĘCIA WSPARCIEM

Oświadczenia
dotyczące
spełnienia
zasady DNSH
mogą
stanowić:

- ▶ element formularza wniosku o dofinansowanie
- ▶ załącznik do wniosku o dofinansowanie np.
  1. Oświadczenia potwierdzające zgodność z zasadą DNSH
  2. Wykaz dowodów gromadzonych przez Wnioskodawcę potwierdzających zgodność projektu z poszczególnymi celami zasady DNSH
  3. Wyciąg z dokumentacji przetargowej, potwierdzający iż projekt jest zgodny z zasadą DNSH i uwzględnieniem wymogów dla celu środowiskowego ...

**REALIZACJA
PROJEKTU**
zgodnie
z zasadą DNSH

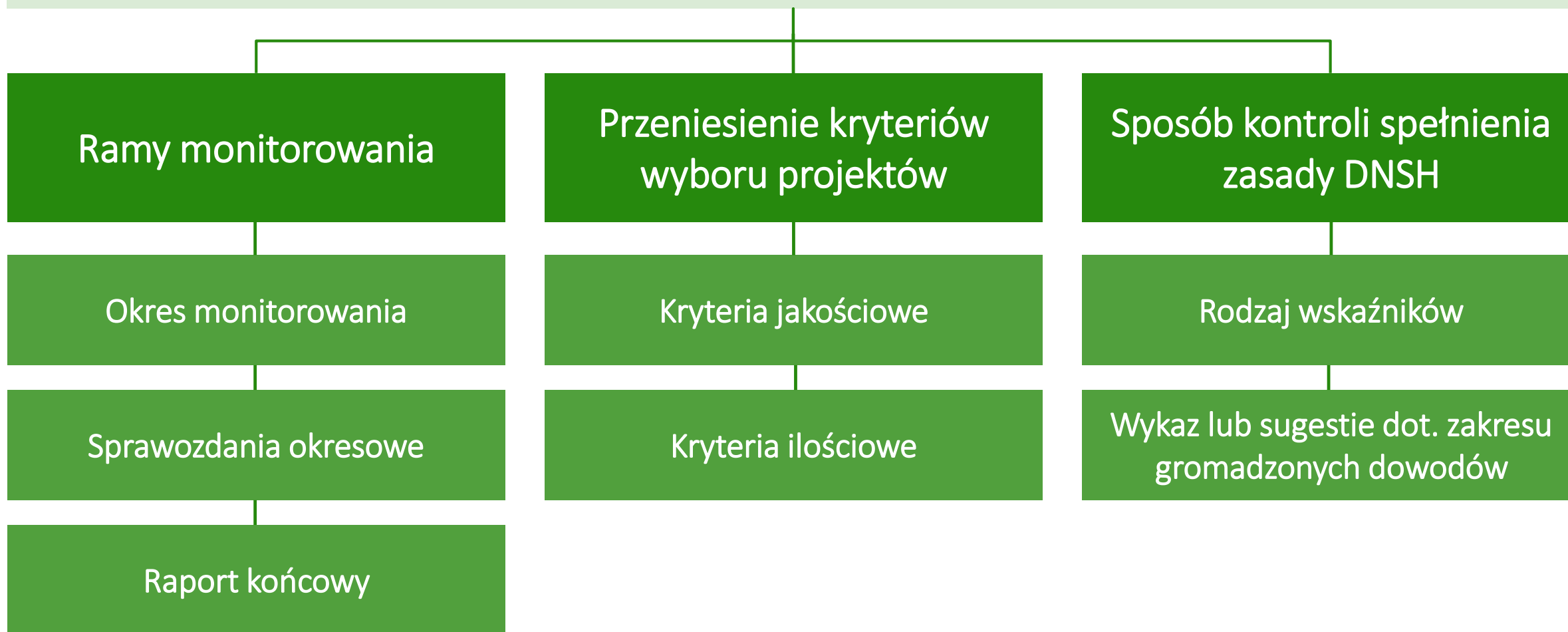
01. Kontrola spełnienia zasady DNSH
02. Gromadzenie danych potwierdzających spełnienie zasady DNSH

REALIZACJA PROJEKTU

zgodnie z zasadą DNSH

Umowa na dofinansowanie

REALIZACJA PROJEKTU

Dowody potwierdzające zgodność z zasadą DNSH

Gromadzenie danych i dokumentacji

potwierdzających spełnienie zasady DNSH na każdym etapie przedsięwzięcia

- ▶ od planowania, przez koncepcję, po projekt inwestycji
- ▶ realizacji (np. budowy) inwestycji
- ▶ eksploatacji i utrzymania

REALIZACJA PROJEKTU

dowody potwierdzające zgodność z zasadą DNSH

Przekrojowe dowody

Spełnienie wymogów prawnych (szczególnie oos) i uzyskanie odpowiednich pozwoleń

Wdrożenia systemu zarządzania środowiskowego

Oznakowanie ekologiczne

Najlepsze praktyki środowiskowe

Inwestycje publiczne – **zgodnie z kryteriami zielonych zamówień publicznych**

Inwestycje infrastrukturalne – **uodpornione na zmiany klimatu**

REALIZACJA PROJEKTU

Przykłady dowodów

70% odpadów gotowych do recyklingu

- ▶ karty przekazania odpadów

Zasada DNSH

emisja ≤ 250 g CO₂eq/kWh wytworzonej energii

- ▶ obliczenia emisji w raporcie eksperckim

Zasada DNSH

30% oszczędności energii pierwotnej

- ▶ audyt energetyczny
- ▶ świadectwo energetyczne budynku

zużycie energii o **20% niższe** niż NZEB

- ▶ świadectwo energetyczne budynku

udział kotłów gazowych **we wszystkich wymienianych**

- ▶ Zbiorcze zestawienia udzielonego wsparcia gromadzone przez IP

spełnienie określonych norm przez pojazdy

- ▶ wyciąg ze świadectwo homologacji
- ▶ dowód rejestracyjny pojazdu

REALIZACJA PROJEKTU

01.

Nie ma wymagań oceny zgodności z zasadą DNSH poszczególnych projektów

02.

Państwa członkowskie odpowiadają za prawidłową ocenę i realizację przedsięwzięć

03.

PROCEDURA WYBORU PROJEKTÓW ma zapewnić dofinansowanie działań:

- zgodnych z zasadą DNSH
- zgodnych z krajowymi i unijnymi przepisami prawa dot. ochrony środowiska

UTRZYMANIE EFEKTÓW INWESTYCJI

Weryfikacja danych
potwierdzających spełnienie
zasady DNSH

Monitorowanie spełnienia
wskaźników DNSH

UTRZYMANIE EFEKTÓW INWESTYCJI

Weryfikacja spełnienia zasady DNSH

- ▶ Lista kontrolna badająca czy dotrzymano złożonych deklaracji/oświadczeń

Monitorowanie stopnia realizacji

- ▶ kamienie milowe
- ▶ wartości docelowe
- ▶ wskaźniki związane ze spełnieniem zasady DNSH zgodnie z opisem kamieni milowych i wartości docelowych

PODSUMOWANIE

1. Zasada DNSH jest nową zasadą, wpisującą się w strategię Europejskiego Zielonego Ładu, która stanowi kontynuację wcześniejszych strategii (Europa 2020...)
2. Zasada DNSH jest zasadą horyzontalną -> muszą ją spełniać wszystkie przedsięwzięcia finansowane z KPO
3. Spełnienie wymogów prawa nie jest warunkiem wystarczającym dla spełnienia zasady DNSH bo wymagania DNSH wykraczają niekiedy poza wymagania prawa OŚ krajowego i UE
4. Zakres OOS nie odpowiada w pełni wszystkim wymogom zawartym w art. 17 rozporządzenia w sprawie taksonomii (w szczególności dotyczy to celów klimatycznych oraz GOZ)
5. Nie ma potrzeby wykonywania przez Beneficjentów oceny DNSH, gdyż została ona wykonana dla wszystkich reform i inwestycji KPO
6. Spełnienie zasady DNSH przez Beneficjentów będzie realizowane poprzez spełnienie wymagań i warunków zawartych w konkursach organizowanych przez Instytucje wdrażające

DYSKUSJA

